

נוהל אכיפת החוק למניעת עישון - אגף חזות העיר.

1. כללי:

החוק למניעת עישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון - התשמ"ג 1983 - (להלן: "החוק") קובע כללים ברורים למניעת העישון ולמניעת חשיפת הציבור לנזקי העישון, במקום ציבורי. אגף חזות העיר מהווה גוף מטפל הפועל לאכיפה ושמירת סביבה בריאה ונקיה מעישון, בהתאם לחוק.

2. מטרה:

מטרת החוק הינה מניעת העישון במקומות ציבוריים ואת חשיפת הציבור לעישון פסיבי כפוי הגורם למחלות, נכות ומוות, ובכך לצמצם נזקים בריאותיים. מטרת נוהל זה לקבוע את פעילות אגף חזות העיר בנוגע לטיפול ואכיפה כנגד מעשנים העוברים על חוק איסור והגבלת העישון והחשיפה לעישון במקומות ציבורי, תוך כדי שמירת שביעות רצון גבוהה של תושבי העיר וקבלת שירות איכותי מהרשות.

3. הגדרות:

"פקח עישון" - ראש הרשות מינהו להיות פקח עישון ברשות ומציג תעודה על מינויו כפקח עישון. "מוצרי עישון" איסור העישון מתייחס לכלל מוצרי הטבק, הכוללים בין השאר, סיגריות, סיגרים, מקטרת, נרגילה, סיגריות אלקטרוניות וכיוצ"ב כהגדרתם בחוק איסור והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, התשמ"ג 1983. "מקום עבודה" - כל מקום מבנה/בניין שעובדים בו אנשים ושאינו משמש למגורים.

4. סמכויות מכוח החוק:

4.1 סמכות כניסה:

סעי' 7. שוטר וכן עובד של רשות מקומית שראש הרשות המקומית הסמיכו לעניין חוק זה (להלן – מפקח), רשאים להיכנס בכל עת סבירה לכל מקום ציבורי כדי לברר אם קוימו הוראות חוק זה והתקנות לפיו, ובלבד שלא ייכנסו למקום מן המקומות המפורטים בפסקאות 2, 4, 5 ו-6 של התוספת, אלא לאחר שהודיעו על כוונתם למחזיק של המקום, או למי שעובד שם.

4.2 סמכות מפקח או סדרן לדרוש זיהוי

סעי' 8. (א) עישן אדם במקום ציבורי, או החזיק שם מוצר עישון כשהוא דולק או מופעל, לפי העניין, לעיניו של מפקח או סדרן, רשאי המפקח או הסדרן לדרוש ממנו לזהות עצמו ואם סירב לעשות כן, רשאי הוא לעכב אותו באותו מקום עד לבוא שוטר, אך לא יותר מאשר שעה אחת.

5. מקומות הנחשבים כמקומות ציבוריים על פי חוק ובהם העישון אסור

החוק אוסר לעשן במקומות הציבוריים המפורטים להלן:

- אולם המשמש בדרך כלל לבית קולנוע, לתיאטרון, להופעות, לקונצרטים, לאופרה או למחול וכן חדר או אולם המשמש לדיון, להרצאה או לישיבות, וכן המסדרונות והאכסדראות, למעט חדר נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון בהפסקות בידי הנהלת המקום, מלבד שעומד בתנאי החוק.
- אולם קריאה וחדר קריאה בספרייה הפתוחה לציבור, חוץ מן המקומות שהוקצו בידי הנהלת המקום שבהם יהיה העישון מותר, אם הוקצו, ובלבד שיש בהם סידורי אוורור תקינים והעישון בהם אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של המקום.
- כל מקום במוסד חינוך לרבות חדר המוסד, מגורי תלמידים בטווח 10 מטר מהכניסה או מהציאה.
- מוסד להשכלה גבוהה או מוסד לחינוך על תיכוני שתלמידיו בגיל העולה על 18 שנים לרבות מגורי תלמידים למעט חדר נפרד שהוקצה לעישון וחדר מגורי המעשנים, חדר הנהלה וסגל.
- אוטובוס וזוטובוס; בפרט זה "אוטובוס" ו"זוטובוס" – כהגדרתם בתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961
- מונית בעת שיש בה נוסעים; בפרט זה "מונית" – כמשמעותה בתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961
- רכבת, לרבות רכבת מקומית; לעניין פרט זה ופרט 9 ב. "רכבת" ו"רכבת מקומית" – כהגדרתן בסעיפים 11 ו-46 לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב - 1972
- תחנת אוטובוס מקורה, לרבות סככה וכיוצא בזה, ותחנה מרכזית כהגדרתן בפקודת התעבורה, למעט חדר נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של המקום.
- תחנת רכבת, לרבות רציף, למעט אזור שהוקצה לעישון בקצה הרציף וחד נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של המקום, וכן תחנה של רכבת מקומית.
- רכב המשמש להוראת נהיגה, כמשמעותו בתקנות התעבורה, בעת שיש בו תלמיד נהיגה.
- חנות; מסעדה, מזנון, בית קפה, לרבות כל בית אוכל, בית משקה, מועדון, דיסקוטק או מקום אחר שבין עיסוקיו הגשת מזון או משקאות (כולם להלן - בית אוכל), למעט חדר נפרד לחלוטין, אם קיים, שהוקצה לעישון בידי הנהלת בית האוכל, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים ובלבד שעומד בתנאים הקבועים בחוק.
- חדר או אולם פתוח לציבור המשמש לפעילות גופנית או לספורט. לרבות מגרשי ספורט. בריכת שחייה לרבות החצר שלה.
- אצטדיון ספורט, למעט במקומות שהוקצו לעישון בידי הנהלת האצטדיון, אם הוקצו, כמפורט בחוק.
- גני ילדים, מעון או בית ילדים והחצר - בטווח של 10 מטרים מהציאה או הכניסה לגן.
- גני שעשועים הפתוחים לציבור.
- חדר או אולם הפתוחים לציבור בבנק, בבית דואר או בסוכנות דואר או במקום אחר המשמש לקהל או חדר, אולם או מסדרון המשמש להמתנה, למעט חדר נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של המקום, לרבות חדר מדרגות ומעבר.

- מקום עבודה, למעט חדר נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, לאחר התייעצות עם העובדים.
- במשרדי רשות ציבורית, משרדים ממשלתיים, בתי משפט ובתי דין, רשויות מקומיות ומועצות דתיות; השטח הפתוח לציבור בקניון, למעט בית עסק המפורט במקום אחר בתוספת זו ולמעט חדר עישון נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של המקום.
- אולם שמחות, למעט חדר נפרד לחלוטין, אם קיים, שהוקצה לעישון בידי הנהלת אולם השמחות במפורש, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של אולם השמחות ושטחו אינו עולה על רבע של שטח הפתוח לציבור ובלבד שעומד בתנאים הקבועים בחוק.
- גן אירועים, וכן אזור הנמצא מחוץ למבנה ומשמש את גן האירועים (להלן – אזור), למעט חלק של האזור שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, אם הוקצה, ובלבד שעומד בתנאים הקבועים בחוק.
- מקלט ציבורי ומחסה ציבורי כהגדרתם בסעיף 11 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א - 1951
- כל מקום בבניין של בית כנסת, כנסייה או מסגד בחצר שלו, למעט חלק של האזור שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, אם הוקצה, ובלבד שאותו חלק של האזור שהוקצה לעישון אינו מקורה בדרך כלשהי, לרבות בסככה וכיוצא בזה, שטחו רציף ואינו עולה על רבע ממקומות הישיבה באזור, ושאר האזור שמור ללא מעשנים וסומן בבירור שהעישון בו אסור.
- כל מקום בבניין של מרכז תרבות נוער וספורט (מתני"ס) או של תנועת נוער.
- כל מקום בית אבות או דיור מוגן, למעט בחדר מגורים, ובלבד שלא גר בו מי שאינו מעשן, ולמעט חדר נפרד לחלוטין שהוקצה לעישון בידי הנהלת המקום, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של המקום.
- מקומות שנערכים בהם אירועים והופעות תחת כיפת השמיים בהם משתתפים למעלה מ-50 איש, למעט חצר בית מגורים.
- בשטח בית החולים או במרפאות, לרבות חצר המוסד בטווח של 10 מטר מהכניסה או מהיציאה ובחלק הפתוח לציבור בבית המרקחת.
- חניון ציבורי מקורה או תת קרקעי.
- גן חיות.

הערה:

- בתי החולים, מרפאות, משרדים ממשלתיים, חניונים, גני חיות ואירועים, רשאים לקבוע אזורי עישון בטווח של 10 מטרים מהכניסה או מהיציאה בתנאי שלא יהוו מטרד בחלקים אחרים של המקום, למעט בתי מגורים/בניין מגורים.
- חשוב להדגיש, כי אין חובה להקצות חדר עישון. האחריות למניעת חשיפת הציבור לעישון כפוי חלה גם על מניעת חשיפת העובדים במקום ציבורי.
- בעל העסק חייב לתלות שילוט האוסר על העישון במקום וכן אסור להציב מאפרות במקום בו אסור לעשן.
- אסור להציב מאפרה במקום ציבורי. לשם הבהרה, מאפרה היא כלי המיועד לשמש להשלכת אפר ושיירי מוצרי עישון לתוכו. בית המשפט הגדיר את אחריות בעל העסק במובן רחב יותר, ומצפה מבעל העסק בנוסף למפורט לעיל, גם לסרב לתת שירות לאדם המעשן בניגוד לחוק ואף לדרוש ממנו לעזוב את המקום, אם לא יחדל מביצוע העבירה.

6. חובות ואחריות בעלת או בעל העסק:

החוק מטיל את האחריות לביצועו על המחזיק של מקום ציבורי וזאת כול עוד לא יוכיח שפיקח ועשה כל שניתן כדי למלא את דרישות החוק.

- בעל עסק מחויב על פי החוק להציב במקומות בולטים שלטים האוסרים עישון בתחומי העסק.
- השלטים חייבים להכיל את סמל איסור עישון המוכר יחד מלל שמסביר את האיסור.
- חל איסור להציב מאפרה בעסק; על השולחנות או בשטח הציבורי. מאפרה תוגדר ככלי המיועד לשמש להשלכת אפר ושיירי מוצרי טבק או כל אמצעי אחר.
- המחזיק של מקום ציבורי חייב, בעצמו ו/או ע"י מי מטעמו, לפקח ולעשות כול שניתן למניעת העבירה של עישון בתחום המקום הציבורי שבחזקתו. כך למשל, עליו לפנות בעצמו ו/או על ידי מי מטעמו לכל מעשן ולדרוש ממנו שיחדל לאלתר לעשן וכן לנקוט באמצעים נוספים שיביאו להפסקת העישון בעסק, לרבות הפסקת מתן שירות למי שלא מציינת ואף לדרוש ממנו לעזוב את העסק.
- חל איסור לנקוט באמצעים פיזיים. זאת ועוד, על בעל עסק לקיים מדיניות כתובה וברורה למניעת העישון בעסק, לרבות הדרכת צוות העובדים ותיעוד ההדרכה.
- במקרה של סרבנות להפסיק לעשן - על בעל העסק מוטלת החובה להודיע טלפונית באמצעות מוקד שירות 109 / לפקחי העירייה או למשטרה ולהצביע על מבצע העבירה. יודגש, כי אין בכך בלבד כדי לפטור את בעל העסק מהאחריות למניעת הפרת החוק ועליו החובה למלא אחר הוראות החוק בנחישות וללא פשרות ולעשות כול שניתן לשם כך, כמוסבר לעיל.

החוק מטיל אחריות פלילית על בעל העסק ועל המעשן ומטיל עליהם קנסות גבוהים. החוק מאפשר לעירייה ולמשטרה לנקוט בהליכים משפטיים כנגד בעל העסק וכנגד המעשן. בנוסף לכך, אי ציות לחוק חושף את העסק ובעליו לביטול רישיון העסק ולתביעה אזרחית מצד מי שרואה עצמו נפגע מהעישון הפסיבי, לרבות לתשלום פיצויים.

7. ביצוע אכיפת החוק:

פקחי אגף הפיקוח העירוני הוסמכו לביצוע אכיפה על פי החוק. הפקחים פועלים בהתאם לפניות שמתקבלות וכן פועלים לאכיפה באופן ייזום.

- רשום דוח ותיעוד של האירוע, כולל תאריך, מקום ושעה, והצעדים שננקטו על מנת לטפל במהלך רישום הדוח.

8. איסור העישון מתייחס לכל מוצרי העישון, הכוללים בין השאר, סיגריות, סיגרים, מקטרת, נרגילה, סיגריות אלקטרוניות ואחרים. עבירה על החוק הינה עבירה פלילית, הנושאת קנסות בצידה:

- עישון במקום ציבורי או החזקת כלי עישון דלוק בניגוד לחוק - 1,000 ₪ קנס
- אי הצבת שילוט האוסר עישון במקום / החזקת שילוט לא תקין - 5,000 ₪ קנס
- הצבת מאפרה במקום האסור לעישון - 1,000 ₪ קנס
- המחזיק במקום ציבורי חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עישון בתחום המקום הציבורי שבהחזקתו. אם לא עשה כן - 5,000 ₪ קנס

אגף חזות העיר.